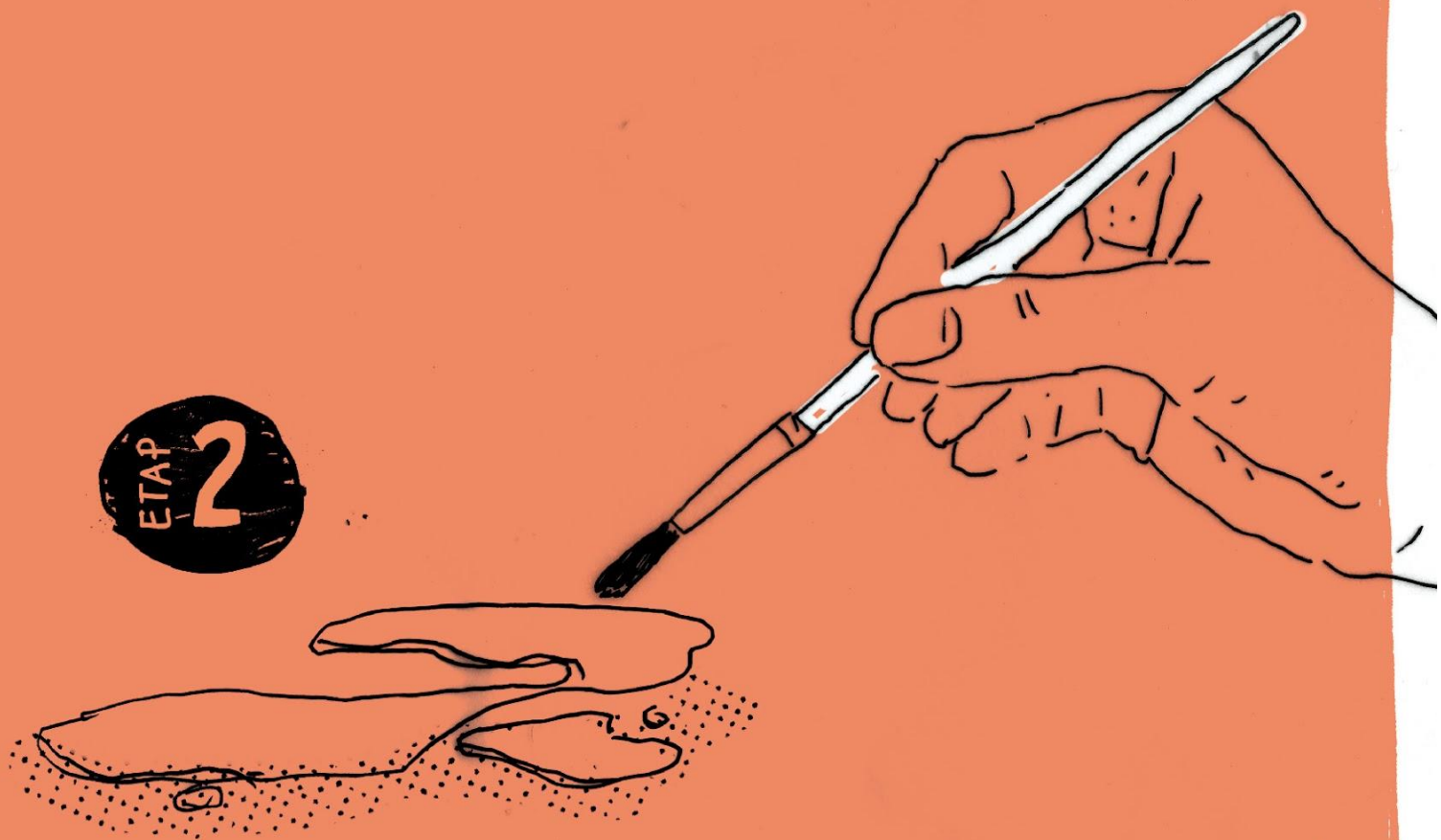

KONSULTACJE SPOŁECZNE

POWIEDZ NAM, JAK...

ETAP
2

JAK PRZYZNAWAĆ
PRACOWNIE ARTYSTYCZNE?

RAPORT

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
Jaki był kontekst konsultacji?	3
Co było przedmiotem konsultacji?	4
PRZEBIEG KONSULTACJI	5
Podsumowanie e-spotkania	5
Podsumowanie spotkań	5
Podsumowanie e-formularza	6
Opinie zgłoszone drogą mailową i pisma	7
ZESTAWIENIE OPINII	8
Opinie dotyczące zagadnienia przyznawania pracowni artystycznych	8
Opinie poza zakresem konsultacji	18
PODSUMOWANIE	20
Konkluzje	20
INFORMACJA O REALIZATORACH	22

WPROWADZENIE

Jaki był kontekst konsultacji?

Konsultacje społeczne dotyczące pracowni artystycznych we Wrocławiu rozpoczęły się pod koniec 2020 r. (10.11–20.12.2020 r.). Wtedy odbył się pierwszy etap rozmów, w czasie którego osoby zaangażowane w nie dyskutowały na temat potrzeb i oczekiwań środowiska artystycznego wobec istniejących procedur funkcjonowania miejsc dla twórców. Uczestnicy i uczestniczki konsultacji wnioskowali o organizację drugiego etapu rozmów, uwzględniającego przedstawione wtedy opinie. W 2020 r. organizowane były spotkania i warsztaty w formie on-line. Etap ten zakończył się raportem, który dostępny jest na stronie Wrocław Rozmawia. Następnie, ze względu na ograniczenia epidemiczne i wznowienie działań wojennych w Ukrainie Urząd zmuszony był przerwać i przedłużyć działania konsultacyjne w tej sprawie.

Drugi etap konsultacji, który rozpoczął się w czerwcu 2023 r., poświęcony był rozmowom o sposobie przyznawania pracowni artystycznych, a także o tym, jak powinny one funkcjonować we Wrocławiu i w jaki sposób powinny być udostępniane. Efektem tego drugiego etapu jest niniejszy raport.

Co było przedmiotem konsultacji?

Celem konsultacji było poznanie opinii mieszkańców i mieszkanek Wrocławia na temat pracowni artystycznych, a w szczególności:

- form funkcjonowania pracowni artystycznych,
- sposobów udostępniania pracowni artystycznych,
- nowych kierunkach funkcjonowania pracowni artystycznych w przestrzeni miejskiej.

PRZEBIEG KONSULTACJI

- **E-FORMULARZ OPINII** | 22.06–9.07.2023 r. | Dostępny na stronie konsultacji
- **E-SPOTKANIE** | 22.06.2023 r., godz. 17.30 | Aktywny udział możliwy był na platformie internetowej Clickmeeting
- **SPOTKANIE 1 W PRACOWNI** | 29.06.2023 r., godz. 17.30
- **SPOTKANIE 2 W PRACOWNI** | 6.07.2023 r., godz. 17.30

Podsumowanie e-spotkania

E-spotkanie konsultacyjne, moderowane przez przedstawiciela Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich (FEPS), odbyło się **23 czerwca 2023 r.** na platformie Clickmeeting. Spotkanie rozpoczęło od prezentacji przygotowanej przez obecnych na spotkaniu reprezentantów Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego. Zawierała ona podsumowanie pierwszego etapu konsultacji dotyczących przyszłości pracowni artystycznych oraz proponowane rozwiązania. W dalszej części spotkania odbyła się dyskusja. W spotkaniu wzięło udział **7 osób**, a notatka zawierające zgłoszone w jego trakcie opinie stanowi **załącznik nr 1** do raportu.

Podsumowanie spotkań

Odbyły się dwa spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i mieszkankami. Pierwsze z nich miało miejsce **29 czerwca 2023 r.** w pracowni malarskiej Katarzyny Rutkowskiej przy ul. Prądyńskiego.

Prowadziła je przedstawicielka Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich (FEPS), na spotkaniu obecne były też reprezentantki Wydziału Kultury oraz artystka, Katarzyna Rutkowska, która opowiedziała zebrany, z jakimi trudnościami i

wyzwaniami mierzyła się, biorąc udział w konkursie oraz po nim, kiedy została jej przyznana pracownia do generalnego remontu.

Osoby obecne na spotkaniu zostały poinformowane o możliwości dzielenia się opiniami nie tylko w czasie spotkania, ale też za pomocą e-formularza opinii dostępnego przez cały czas trwania konsultacji na stronie internetowej. Poinformowano również o kolejnym spotkaniu konsultacyjnym.

W spotkaniu wzięły udział **3 osoby**, a notatka zawierająca zgłoszone w jego trakcie opinie stanowi **załącznik nr 2** do raportu.

Drugie spotkanie odbyło się 6 lipca 2023 r. w pracowni malarskiej Sabiny Sokół przy ul. Biskupa Tomasza. Prowadził je przedstawiciel Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich (FEPS), na spotkaniu obecni byli również reprezentanci Wydziału Kultury oraz artystka, Sabina Sokół. Opowiedziała ona, jak otrzymała pracownię, w jakim stanie było pomieszczenie i jak wygląda praca w pracowni. W spotkaniu wzięły udział **4 osoby**, a notatka zawierające zgłoszone w jego trakcie opinie stanowi **załącznik nr 3** do raportu.

Podsumowanie e-formularza

Formularz opinii był dostępny na stronie internetowej konsultacji w okresie od 22 czerwca do 9 lipca 2023 r. Znalazło się w nim następujące pytanie: Jak oceniasz propozycje dotyczące sposobu funkcjonowania i udostępniania pracowni artystycznych oraz co myślisz o nowych kierunkach funkcjonowania pracowni artystycznych w przestrzeni miejskiej? Jaki byłby optymalny sposób udostępniania i wykorzystywania pracowni artystycznych we Wrocławiu?

Za pośrednictwem e-formularza wypowiedziało się **6 osób** – treść ich opinii stanowi **załącznik nr 4** do niniejszego raportu.

Opinie zgłoszone drogą mailową i pisma

W ramach konsultacji otrzymano jedną wiadomość elektroniczną. Opinie w niej zawarte zostały dołączone do tabeli opinii poniżej, a pełna treść wiadomości znajduje się w **załączniku nr 5** do raportu.

**Bardzo dziękujemy wszystkim mieszkankom i mieszkańcom
za udział w konsultacjach. Wasz głos jest ważny!**

ZESTAWIENIE OPINII

Opinie dotyczące zagadnienia przyznawania pracowni artystycznych

l.p.	Opinia	Odpowiedź Wydziału Kultury UM Wrocławia
1	Wydaje mi się, że teraz na wyłączność jest pracownia dla jednego artysty, tak? W takim razie podnoszę sprawę, aby zorganizować inną formę, nie musi to być 100% miejsc, ale forma taka, aby z pracowni mogło korzystać wiele osób, na zasadzie sali prób zespołów muzycznych – jakoś to tak zorganizować, aby było to malowanie rotacyjne albo większa hala, sala, gdzie może przebywać kilka osób. W aktualnym stanie, gdy kultura upada, tradycyjne środki wyrazu upadają, cyfrowe środki wyrazy upadają, bo wchodzi AI, z którym nikt nie może konkurować, być może powrót do zwykłego malarstwa będzie dobrym	Wyjaśnienie Obecna procedura umożliwia współwynajęcie pracowni przez większą liczbę osób. Rozważamy możliwość wprowadzenia również nowych modeli udostępniania lokali dla artystów, z uwzględnieniem opcji współdzielenia przestrzeni przez wiele osób.

	pomysłem, a może i jedyną drogą, aby zaistnieć i szerzyć coś oryginalnego, dlatego więcej artystów musi mieć dostęp do miejsc, gdzie można malować, nie ofiarowujemy sali jednemu człowiekowi, a wielu ludziom, to jest mój pomysł.	
2	Poza podwórkiem na ul. Ruskiej, gdzie raz na rok odbywa się dzień otwartych pracowni, nie widzę efektów udostępniania ich mieszkańcom i mieszkankom, pokazywania ich działalności. Sama jestem artystką i muszę wynajmować pracownię na rynku komercyjnym, jak wielu moich znajomych. To trudna sytuacja, gdy jednocześnie utrzymywanie się ze sztuki jest właściwie walką o przetrwanie. Jeśli Miastu zależy na podtrzymaniu życia artystycznego, tak, żeby studenci ASP po skończeniu studiów zostawali tu i tworzyli środowisko, powinno się skoncentrować na tym, by pomóc w udostępnianiu im tanich lokali na działalność artystyczną.	Opinia częściowo uwzględniona Opinia uwzględniona w zakresie możliwości prowadzenia pracowni w otwartej formule.

3	Pracownie artystyczne są za mało dostępne. Powinno to dużo lepiej funkcjonować. Jest bardzo dużo lokali i przestrzeni miejskich, które są nieużywane. Dostęp do nich powinien być łatwiejszy, przede wszystkim dla artystów i artystek, którzy i które decydują się tworzyć w mieście Wrocław. Pozwolenie im na łatwy dostęp do artystycznych pracowni miejskich i stworzenie miejsca do tworzenia będzie miało również korzystny wpływ dla miasta. Nie powinno się wydarzyć to, że od kilku lat nie ma naboru na pracownie, że nie ma jeszcze działającego i jasnego programu.	Wyjaśnienie Obecnie prowadzone konsultacje mają za zadanie opracowanie modelu i zasad przyznawania pracowni dla artystów i artystek, uwzględniając także możliwość zagospodarowania przestrzeni dotychczas w ten sposób nieużywanych.
4	Nabór w ramach konkursu i zapotrzebowania na miejsce całkiem dobrze się sprawdzał. Niestety pracownie zostały przeważnie w rękach starszych i doświadczonych artystów, podczas gdy powinno to być dedykowane przede wszystkim młodym i dobrze rokującym artystom.	Opinia częściowo uwzględniona Dotychczasowa procedura nie dyskwalifikuje młodych twórców. Z założenia wszyscy twórcy mają równe szanse i równy dostęp do procedury przyznawania pracowni. Projektowane zmiany zakładają wprowadzenie dodatkowego kryterium oceny wniosków.
5	Nie widzę powodu istnienia takich miejsc. Jeśli jednak ludzie chcą z	Wyjaśnienie

	nich korzystać, to nie mam nic przeciwko temu. Nie chciałbym jednak, aby finansowane to było z pieniędzy Miasta lub spółek miejskich.	Ustawowym obowiązkiem Gminy jest prowadzenie polityki kulturalnej.
6	Swojego czasu poszukiwałam miejsca, gdzie można nauczyć się robić coś od początku do końca dobrze i przyniesie to ludziom radość. A jednocześnie zadanie nie będzie bardzo trudne lub długie. Szukałam kursu na cukiernika lub szycia, natomiast takich miejsc jest mało. Zabiegam o to, aby udostępnić pracownię artystom – rzemieślnikom, aby dzielili się swoimi talentami, m.in. warsztaty stolarskie, szycia, gotowania, etc.	Opinia częściowo uwzględniona Rozważana jest możliwość prowadzenia pracowni przez artystów w formule pracowni otwartych.
7	ZZK i WKL powinny porozumieć się w taki sposób, by nie trzeba było angażować obu jednostek. Taki trójkąt z próbującym pozyskać pracownię artystą będzie powolny w działaniu. Wyznaczenie jednego podmiotu po stronie urzędu dużo by ułatwiło.	Opinia nieuwzględniona Kompetencje wskazanych miejskich jednostek organizacyjnych oraz komórek organizacyjnych Urzędu nie pozwalają na wyłączenie którejs z nich z procesu. WKL nie posiada własnego zasobu lokalowego. Taki zasób jest w gestii Zarządu Zasobu

		Komunalnego i Wrocławskich Mieszkań.
8	Jeśli chodzi o czas, na jaki udostępnianoby pracownie, proponowanych dziesięć lat jest moim zdaniem zbyt krótkim okresem. Jako najemca czułbym się niepewnie. Zamiast korzystać z lokalu, mając w perspektywie bezpieczny rozwój, miałbym z tyłu głowy tykający zegar i konieczność zabezpieczenia się na przyszłość w i tak mocno już niestabilnych okolicznościach rynku najmu czy rynku sztuki. Dotyczy to zwłaszcza pracowni o pokrewnym rzeźbie charakterze – warsztatów z wyposażeniem i materiałami, które trudno przenieść. Rozumiem konieczność utrzymania lokali w zasobie Miasta i potencjale programu. Dwadzieścia lat byłoby więc bardziej do przyjęcia. Myślę, że można by przyjąć konieczność pewnej ewaluacji w tym okresie – niekoniecznie prowadzącej do rozwiązania umowy.	Wyjaśnienie Przewidujemy możliwość zawarcia umów na różne okresy, w tym również umów długoterminowych – w zależności od standardu przyznanego lokalu oraz jego statusu formalnego; z możliwością przedłużenia umowy, po uprzedniej weryfikacji.
9	Nie mam pojęcia, jak są przyznawane pracownie w tej	Opinia nieuwzględniona

	chwili. Moja opinia jest taka, że pracowni powinny być przyznawane w demokratycznych wyborach, głosowaniu przez mieszkańców i mieszkanki, najlepiej on-line.	Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zasady przyznawania artystom pracowni będących lokalami gminnymi powinien określać właściwy organ Gminy.
10	Spośród lokali pracy twórczej część na pewno wyrośnie na lokalne ośrodki upowszechniania kultury i wrośnie w lokalną tkankę społeczną. Część będzie w inny sposób stanowić ważne ogniwo wrocławskiej kultury. Należałoby pozostawić w takim wypadku możliwość przedłużenia umowy o dalszy okres.	Opinia uwzględniona
11	Należy zachować równościowy charakter procedury: unikać uznaniowości, a przyjąć jakieś obiektywne kryteria oceny danej sytuacji. Być może jakiś system punktów za działalność? Osiągnięcie określonego pułapu predystynowałoby do przedłużenia umowy.	Wyjaśnienie Zarówno dotychczasowa procedura, jak i prace nad nowymi zasadami przyznawania pracowni uwzględniają zasadę obiektywizmu.
12	Do przyjęcia byłoby zróżnicowanie czynszu pobieranego za pracownię, np. w połowie dwudziestoletniego	Opinia nieuwzględniona Rekomendacja wykracza poza zakres działań Wydziału Kultury; do

okresu. Być może część najemców będzie skłonna rozwiązać umowę i przekazać lokal z powrotem, o ile nie korzysta z niej regularnie. Być może i tu możliwa byłaby sytuacja: "czynsz pozostaje na stałym poziomie, o ile w danym okresie najemcy zdobyli X punktów za wydarzenia upowszechniające kulturę lub aktywizujące społeczność w lokalu". Organizacja takich wydarzeń nawet w niewielkim zakresie wymaga środków finansowych i czasu potrzebnego na przygotowanie, przeprowadzenie, dokumentację i redakcję. Jeśli dana pracownia angażuje się w tego typu działalność – układ uważam za uczciwy. I analogicznie – jeżeli pracownia służy przede wszystkim indywidualnej pracy twórczej – można założyć, że w okresie dziesięciu i perspektywie dalszych lat – ulegnie w jakimś stopniu komercjalizacji przynosząc korzyść (dochód, rozwój kariery) głównie najemcom. Uzasadniona będzie zatem propozycja podniesienia czynszu lub alternatywnie	ustalenia zasad stawek czynszu za najem lokali mieszkalnych stosuje się przepisy właściwego organu Gminy Wrocław.
--	--

	możliwość rozwiązania umowy przed okresem dwudziestu lat.	
13	Warto przemyśleć ideę galerii sztuk pięknych artystów polskich dolnego śląska na zasadzie "harmonia artis" pod hasłem "Gdzie człowiek, tam twórca", gdzie artyści i artystki wynajmujący pracownie artystyczne raz na jakiś czas przekazywali by swoje prace. Byliby do tego zobowiązani, praca o wartości do 1500 zł. Owa galeria byłaby domem aukcyjnym, gdzie na cele statutowe sprzedawałaby dzieła tych artystów.	Wyjaśnienie Rozwiązanie dotyczące organizacji aukcji prac artystów z Dolnego Śląska wykracza poza zakres działań Wydziału Kultury.
14	Proponuję zapis w umowie o termin wykończenia remontu pracowni, oczywiście z uwzględnieniem różnych ewentualności, jakie mogą się zdarzyć.	Wyjaśnienie Zapis o terminie realizacji remontu pracowni jest stosowany w obecnej procedurze.
15	Wnoszę o umożliwienie artystom i artystkom posiadającym pracownie możliwość prowadzenia dodatkowych zajęć.	Opinia niejasna Nie wiadomo, jakie dodatkowe zajęcia autor lub autorka postulatu miał lub miała na myśli.

16	Proponuję zmniejszenie poziomu niepewności poprzez gwarancję dłuższego posiadania pracowni.	Wyjaśnienie Obecna procedura obejmuje takie rozwiązanie (umowy długoterminowe).
17	Należy wprowadzić większą rotację.	Opinia uwzględniona Należy jednak pamiętać o zasobach Gminy, a także postulatach o długoterminowych umowach.
18	Brakuje miejsc i pracowni dla większości zainteresowanych.	Dziękujemy za opinię.
19	Udostępnienie pracowni artystom to świetny sposób na zatrzymanie ich we Wrocławiu, ponowne uruchomienia programu jest bardzo ważne i powinno wydarzyć się jak najszybciej.	Opinia uwzględniona
20	Należy weryfikować, kto stara się o pracownię.	Wyjaśnienie Obecna procedura obejmuje takie rozwiązanie.
21	Obecnie jest zbyt wysoki stopień formalizacji przy zdobywaniu pomieszczeń od gminy Wrocław.	Opinia niejasno sformułowana
22	Rozlewanie się pracowni	Opinia uwzględniona

	artystycznych poza centrum wyjdzie miastu na plus.	
23	Jest potrzeba stworzenia niezbędnika dla osób chcących dostać pracownie artystyczne, w którym można omówić trudności związane m.in. z formalnościami.	Opinia uwzględniona
24	Należy przemyśleć punkt obecnego regulaminu przyznawania pracowni, który ocenia posiadanie innych przestrzeni wystawienniczych. Punktacja w tym miejscu nie wspiera początkujących artystów.	Opinia niejasno sformułowana W obecnej procedurze najmu pracowni do prowadzenia działalności w dziedzinie kultury i sztuki wynikającej z uchwały nr X/182/15 Rady Miejskiej Wrocławia nie stosuje się oceny według kryterium "posiadania innych przestrzeni wystawienniczych".
25	Warto zapoznać się z programem "Lokal na kulturę", który funkcjonuje w Katowicach, może dobrze niektóre rozwiązania wykorzystać we Wrocławiu.	Dziękujemy za opinię.
26	Miasto powinno przemyśleć, komu daje pracownie, niesprawiedliwością jest, kiedy pracownie dostają dobrze usytuowani wykładowcy ASP, a nie – początkujący artyści.	Wyjaśnienie Wszyscy twórcy z założenia mają równe szanse i równą możliwość przyznania pracowni.

Opinie poza zakresem konsultacji

L.p.	Treść opinii	Odpowiedź Wydziału Kultury
1	Obecnie jest bardzo słabo pod względem wsparcia sztuki, np. mało stypendiów i pomieszczeń dla artystów i artystek.	Wyjaśnienie Wydział Kultury w ramach prowadzonej polityki kulturalnej nieprzerwanie i znacząco wspiera działalność artystyczną, prowadząc w tym zakresie szereg działań, dostępnych zarówno dla indywidualnego artysty, jak i NGO działających w obszarze szeroko rozumianej sztuki. Coroczne stypendia pozwalają artystom z różnych grup wiekowych oraz dziedzin sztuki realizować swoje przedsięwzięcia i zamierzenia.
2	Miasto mogło by udostępniać artystom i artystkom na jakiś czas witryny sklepowe i lokalowe, które w danym czasie wystawione są na sprzedaż lub do wynajęcia.	Dziękujemy za opinię. Podejmiemy rozmowy z zarządcą lokali użytkowych w celu poznania możliwości udostępniania witryn na realizację czasowych ekspozycji.
3	Powinna powstać strona internetowa, promująca artystów wrocławskich.	Wyjaśnienie Zagadnienie wykracza poza zakres prowadzonych konsultacji.

4	Gdyby Miasto szybciej zajmowało się tematem pustych lokali, to mniej byłoby pustostanów w złym stanie technicznym.	Wyjaśnienie Zagadnienie wykracza poza zakres prowadzonych konsultacji.
5	Czemu w mieście jest tak dużo pustostanów? Przykład ul. Hubskiej, gdzie wiele budynków od wielu lat miało być wyburzone, a dalej stoją. Można by przeznaczyć je na inne cele.	Wyjaśnienie Zagadnienie wykracza poza zakres prowadzonych konsultacji.
6	Co z możliwością organizowania aktywności dla mieszkańców i mieszkanki, np. warsztatów? Wielu artystów chciałoby działać również społecznie.	Wyjaśnienie Zagadnienie wykracza poza zakres prowadzonych konsultacji.

PODSUMOWANIE

Konkluzje

Konsultacje społeczne miały na celu zebranie opinii na temat przyznawania pracowni artystycznych we Wrocławiu. Był to drugi etap konsultacji, które rozpoczęły się już w 2020 r. Podczas teraźniejszych rozmów uczestniczki i uczestnicy mogli wyrazić swoje zdanie podczas jednego ze spotkań w pracowni artystycznej, e-spotkania, za pośrednictwem e-formularza opinii oraz poprzez e-mail. Najważniejsze kwestie, które podniesiono:

1. Pracownie artystyczne udostępniane przez Wydział Kultury są istotnym elementem rozwoju wrocławskiej kultury, pomagają zatrzymać lokalnych artystów we Wrocławiu.
2. Obecny system przyznawania pracowni artystycznych według wielu jest bardzo skomplikowany, brakuje opracowania, które krok po kroku wyjaśniałoby całą procedurę i pokierowało do odpowiednich jednostek miejskich.
3. W wielu rozmowach i opiniach wracała kwestia młodych artystów, którzy dopiero zaczynają swoją karierę i jest im trudno konkurować w konkursie na pracownię artystyczną z utytułowaną i znaną osobistością. Sugerowano, że powinno wyrównywać się ich szansę, a nawet je zwiększać.
4. Większość osób, które wzięły udział w procesie, zgodnie przyznało, że udostępnianych lokali jest zbyt mało, a ich stan jest często tragiczny. Wydział Kultury zdaje sobie sprawę z tych trudności, dlatego wciąż

poszukuje rozwiązań, które mogłyby tę sytuację poprawić i zwiększyć dostępność pracowni artystycznych.

5. Istotna okazała się również kwestia stworzenia możliwości prowadzenia wydarzeń kulturalnych, warsztatów i innych form promowania kultury w pracowniach, które dana artystka czy artysta użytkuje.
6. Nowy konkurs powinien wystartować jak najszybciej, ponieważ jest duże zapotrzebowanie na pracownie artystyczne. Brak dostępnych lokali powoduje, że artyści często szukają innych miast, gdzie mają szansę z takiego lokalu skorzystać.
7. Sugerowano również, że obecne modele udostępniania lokali nie są wystarczające, a Wydział Kultury przychylił się do tego postulatu, dlatego też obecnie pracuje nad innymi rozwiązaniami, np. współdzieleniem przestrzeni przez wielu artystów.

INFORMACJA O REALIZATORACH

Organizator konsultacji: Wydział Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia

Wsparcie w realizacji: Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich

Inicjator konsultacji: Wydział Kultury Urzędu Miejskiego Wrocławia

Realizatorzy/ki: Tadeusz Mincer, Karolina Walko, Adrian Bukowski (Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich)

Opracowanie raportu: Karolina Walko, Iwona Nowak, Maria Rudnicka-Myślicka (Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich)

Konsultacje oraz raport przygotowane zostały w ramach zadania publicznego „Wsparcie Procesów Konsultacji Społecznych na terenie Gminy Wrocław w roku 2023” realizowanego przez Fundację na Rzecz Studiów Europejskich, współfinansowanego ze środków Gminy Wrocław.

Wrocław miasto spotkań

